

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אחמד טיבי

פ/25/3195

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – מסירת מידע על עמלות וריביות), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 5א בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹, בסעיף 5א –

- (1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "וריביות";
- (2) בסעיף קטן (א), אחרי "כל שירות שנתן ללקוח" יבוא "וכן על אחוז הריבית שהוא גובה בעד חריגה ממסגרת אשראי";
- (3) בסעיף קטן (ב), אחרי "מידע" יבוא "על עמלות";
- (4) בסעיף קטן (ג) –

(א) במקום פסקת משנה (1) יבוא :

"(1) תאגיד בנקאי יציג ללקוח מדי חודש, במיקום בולט באזור האישי של הלקוח באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, בדואר או בדואר אלקטרוני, לבחירת הלקוח, מידע על סכומי העמלות ועל סכומי הריביות שנגבו ממנו בחודש שחלף; בהצגת מידע כאמור יציג התאגיד הבנקאי סכום כולל של העמלות שנגבו מהלקוח בחודש שחלף וסכום כולל של הריביות שנגבו מהלקוח בחודש שחלף.

(א1) במידע לפי פסקת משנה (1) על ריבית בשל חריגה ממסגרת אשראי בחשבון עובר ושב הנגבית באופן רבעוני, יציג התאגיד הבנקאי את החלק היחסי של הריבית עבור החודש שחלף גם אם הריבית תיגבה בפועל בסוף הרבעון."

(ב) פסקת משנה (2) – תימחק;

(5) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :

"(ד) בסעיף זה –

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

"כרטיס אשראי" – כהגדרתו בסעיף 11ב לחוק

הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981²;

"מסגרת אשראי" – כהגדרתה בחוק אשראי הוגן,

התשנ"ג-1993³, בחשבון עובר ושב ובכרטיס אשראי

בנקאי."

דברי הסבר

הצעת החוק נועדה לאפשר ללקוחות התאגידים הבנקאיים להבין, באופן פשוט ונוח, מה הן העלויות בהן הם נושאים בעבור שירותי בנקאות. עלויות אלה כוללת את כל העמלות אותן נדרשים הלקוחות לשלם, ובכלל זה העמלה בשל שימוש בכרטיס הבנקאי, העמלה עבור הקצאת מסגרת בחשבון העו"ש ועמלה עבור הלוואות.

מטרת הצעת החוק היא להתמודד עם פערי המידע הקיימים בין הדרך בה הלקוחות תופסים את עלות השירותים האמורים לבין עלותם בפועל. להבדיל ממרבית השירותים במשק שעלותם שקופה ללקוחות על ידי חשבונית חודשית, אין דיווח מסכם חודשי לעלות השירותים שגובים תאגידים בנקאיים. יתרה מכך, תאגידים בנקאיים רבים מציעים ללקוחות "הטבה" בדמות פטור מעמלות שוטפות בחשבון, באופן המייצר תפיסה שגויה לפיה שירותי הבנקאות ניתנים ללא עלות, וזאת בשעה שבפועל מדובר בפטור מתשלום עמלות בודדות, בעוד שקיימות מאות עמלות אחרות והוצאות בגין ריביות שוטפות. עמלות אלה מביאות לחיובם של לקוחות התאגידים הבנקאיים בסכומים שעשויים להגיע למאות שקלים מדי חודש, וניתן למנות בין העמלות האמורות עמלות המרת מט"ח בחשבון ובכרטיס החיוב הבנקאי, עמלות העברת מט"ח, עמלות ניהול תיקי השקעות, עמלות בעבור ערבות בנקאית, עמלות על הקצאת מסגרת אשראי, ריביות על מינוס, ריביות על הלוואות צרכניות והלוואות לדיר, ועוד.

מסירת המידע בדבר העלויות שהלקוחות משלמים לתאגידים הבנקאיים מדי חודש באופן נגיש וברור תגביר את השקיפות ללקוחות ותאפשר להם להשוות בקלות את המחיר האמיתי של השירותים הבנקאיים עליהם הם משלמים למול חלופות קיימות בשוק. מידע זה יאפשר להם לבחון אלטרנטיבות אחרות וכך להוזיל את הוצאותיהם החודשיות, בדומה לקיים בכל שירות אחר. יתרה מכך, שיקוף סך עלות השירותים הבנקאיים על בסיס חודשי יאפשר לייצר מנועי השוואת מחירים בדומה להשוואת תעריפי ביטוח, תעריפי טיסה ותעריפי מלונות, באופן שיגביר את התחרות ויוזיל את עלות השירותים. כיום, לקוחות הבנקים מוגבלים ביכולת הבקרה שלהם על הוצאותיהם החודשיות עבור שירותים בנקאיים. הדוח השנתי ללקוח התאגיד הבנקאי (המכונה גם 'תעודת הזהות הבנקאית') הוא הכלי העיקרי, וכמעט היחיד, שבאמצעותו הלקוח יכול לקבל תמונה מלאה על עלות השירותים הבנקאיים שלו, באופן שיקנה ללקוח כוח מיקוח ויכולת השוואה.

מוצע לחייב את הצגת המידע כאמור באופן מרוכז, בולט ונגיש באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי או ביישומון, תוך הצגת שני מספרים: סכימה של סך העמלות וסכימה של סך הריביות עבור השימוש בשירותי התאגיד הבנקאי בחודש שחלף. הצגת המידע בדרך זו תקל על יכולת הלקוחות לדעת מה סכום החיובים החודשיים אותם הם משלמים לתאגיד הבנקאי עבור השירותים הבנקאיים אותם הם צורכים בפועל, ובהתאם תשפר את יכולת ההשוואה של הלקוחות בין העלויות של הבנקים השונים.

לכן, יישום הצעת החוק יעודד את התחרות בשוק הבנקאות ויקדם צרכנות נבונה.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין (פ/2952/25).

הצעת החוק זהה לפ/2952/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באייר התשפ"ג (01.05.2023)

² ס"ח התשמ"א בעמ' 232.

³ ס"ח התשנ"ג בעמ' 174.